

Teema: Põllumajanduse rahvusvahelised aspektid

Toimumisaeg ja koht: 9. aprill 2019, Copa-Cogeca ja DG AGRI, Brüssel

Aruande koostas: Ene Kärner

Koosolekut juhatas CDG uus president Benedicte Masure (EDA)

1.-2. Koosoleku päevakord ja eelmise koosoleku raport kinnitati.

3. Komisjoni tsiviildialoogi grupi presidendi ja asepresidentide valimine. Presidendiks valiti Benedicte Masure (EDA), asepresidentideks Aurora Abad (CELCAA) ja Nikolaus Morawitz (Copa-Cogeca). CDG juhatuse ametiaeg on üks aasta.

4. Info EL vabakaubanduslepingute kohta. Komisjoni esindaja sõnul on maailmamajanduse ees praegu järgmised väljakutsed:

- suurenev surve demokraatiale;
- inimõiguste kaitse on langenud 71 riigis üle maailma viimase kümne aasta jooksul;
- EL - Hiina – USA suhted (nt Hiina suurendab investeeeringuid välismaale, sh EL-i, nii USA kui Hiina kulutavad teadus- ja arendustegevusele oluliselt rohkem, kui EL, USA kehtestab ühepoolseid piiranguid kaubanduspartneritele, EL kaitseb oma huve eelkõige rahvusvaheliste organisatsioonide ja koostöögruppide kaudu).

EL-i välispoliitikas domineerivad 3 aspekti: kliimamuutus (2030. aastaks seatud süsinikuheidete vähendamise plaan ja süsinikuneutraalne majandus 2050. aastaks), ÜRO säästliku arengu eesmärgid, reeglitepõhise rahvusvahelise kaubandussüsteemi kaitsmine.

Vaatamata väljakutsetele on EL põllumajandustoodete kaubandus suures osas positiivne ning mängib olulist rolli EL majanduses. Oluline on meeles pidada, et:

- iga 1 miljard eurot ekspordi loob EL-s umbes 20 000 töökohta, sh maapiirkondades;
- EL põllumajandussektori kaubandusbilanss on positiivne, eksport kasvab ja seda kõike vaatamata Venemaa embargole;
- põllumajanduse osa on kaubanduslääbirääkimistel väga oluline ning lepingud sõlmitakse tasakaalukatena, eriti suurte põllumajandusmaade puhul (nt Austraalia, Uus-Meremaa, Mercosur);
- tehakse jõupingutusi majandusdiplomaatias, sh kõrgetasemelised visiidid kolmandatesse maadesse. Junkeri komisjoni prioriteet on Aafrika. Märtsis esitas Aafrika maapiirkondi käsitleb kõrgetasemeline töögrupp ettepanekud EL-Aafrika suhete parendamiseks, sh põllumajandus ja toidusektoris. Komisjon soovib tugevdada koostööd Aafrika kolleegidega ning julgustab osalema selles ka huvipooli.

Jaapan. Vabakaubandusleping ratifitseeriti 22.12.2018 ning jõustus 01.02.2019. Komisjon tegeleb praegu lepingu promomisega, mille eesmärk on aidata firmade teadlikkust turu võimalustest ning turuosa suurendada, promotakse ka EL tooteid ja aidatakse firmadel turge leida või laiendada.

Tähtis on hoida dialoogi ja häid suhteid osapoolte vahel. EL-Jaapani tööstusliku koostöö keskus koos DG GROW-ga on avanud nõ klienditoe (webinarid, faktilised, KKK); DG TRADE ja DG TAXUD jadavad infot tariifide, turuelepääsu, tolliprotseduuride jm kohta. Komisjon osaleb suurematel toidumessidel, korraldab seminare, promokampaaniaid, kõrgetasemelisi visiite, annab välja turulepääsu käsiraamatuid jne.

Kanada. EL-Kanada vabakaubanduslepingu puhul on lahendamata veel juustu tariifikvoodi küsimus. Vaatamata sellele, et kvooti suuresti täidetakse, on täitmise sesoonsus muret tekitav (EL juustu import Kanadasse kasvas möödunud aastal oluliselt alates septembrikuust). See tähendab, et EL-l on 2/3 aastast piiratud juurdepääs Kanada turule. Sama muster on jälgitav 2019. aasta esimese kolme kuu jooksul (vaid 5% kvoodist kasutatud). Sesoonsusel on kahjulik mõju ka Kanadale tariifikvootide suurendamisel ja lisakoguste impordil teistest riikidest, kellega on sõlmitud vabakaubandusleping. Kuuldavasti kavatseb Kanada

käesoleval aastal tariifikvoodid ümber vaadata; sealsed piimatöötled survestavad kvootide 100%-list ümberjaotamist nende kasuks, millega EL ei kavatse nõustuda. Geograafiliste tähiste osas on Kanada kinnitanud uue süsteemi, mõned EL tooted on uue protseduuri abil juba kaitstud. EL ootab Kanadalt firmade nimekirja, kelle on õigus GI-sid kasutada. Komisjon annab peatselt välja praktilise juhendi GI-de kohta. Probleemseid küsimusi on ka veini ja piiritusjookide sektoris.

Diskussiooni käigus hoiatasid Copa-Cogeca esindajad, et põllumajandussektorit ei tohi kaubanduslääbirääkimiste käigus „maha müüa“. Põllumeheid peavad kogema kaubanduse positiivseid tulemusi; praegu on VKE-del raske osaleda vabakaubanduslepingute poolt loodud tingimustes.

5. Ekspordi mõju hindamise tööriist (EL Teadusuuringute Ühiskeskus, JRC)

JRC esitles uut interaktiivset tööriista, mis võimaldab hinnanguliselt kokku arvestada loodavad töökohad, mis tekivad väliskaubanduse muutuste tõttu. Tulemust ei peaks kasutama tööturu prognoosina, vaid pigem indikaatorina, millistes sektorites on suurim tööhõive potentsiaal ning millised sektorid on omavahel tihedamalt seotud. Vaata lähemalt

Link to the tool: https://datam.jrc.ec.europa.eu/datam/mashup/EU_SAM_JOBS

6. Ülevaade käimasolevatest kaubanduslääbirääkimistest.

6.1. Austraalia, Uus-Meremaa, Mercosur

Austraaliaga ei ole läbirääkimised niikaugel, kui Uus-Meremaaga tänu peatsetele valimistele Austraalias. Austraalia ei ole soovinud ka rääkida geograafilistest tähistest, mis on EL jaoks pakkumiste tegemise eeltingimus. Uus-Meremaaga on võimalik sõlmida leping 2019.a. lõpuks. Lõpetatud on geograafiliste tähiste konsultatsioon ning mõlemad pooled on teinud oma pakkumise turulepääsuks. Praeguses faasis EL pakkumine ei sisalda tundlikke tooteid. Mercosuri osas on EL pühendunud tasakaalustatud tulemusele jõudmisele. Siiski on veel suuri puudujääke, sh EL huvitavates toodetes (vein, oliiviõli, piimatooted).

6.2. USA hormoonivaba liha. Komisjon lubas, et praegu kehtiv kvoot 45 000t ei suurene, kuid vaja on tagada USA-le kindel osa kvoodist. EL püüab teiste riikidega jõuda kokkuleppele kvoodi jagamises.

6.3. Koostöö ja majandusdiplomaatia Aafrika näitel. Kõrgetasemelise töögrupi raport valmis märtsis 2019.a. EL ja Aafrika põllumajandusministrid kohtuvad juunis FAO konverentsil ning see on esimene samm erinevate algatuste käivitamisel.

6.4. WTO tulevik. WTO tegevus on surve all, sest USA kehtestab ühepoolselt imporditariife, blokeerib WTO arutelusid ja lisaks ei ole mingeid reegleid, kuidas kohelda Hiinat, kes kuulutab end olevat arengumaa, kuid omab sissetungimise huve. Põllumajanduslääbirääkimistel ei ole suurt edasiminekut, kuid siiski on ambitsioon tugevdada reforme eksporditööri konkurentsivõime suurendamiseks, mis ei hõlma eksporditoetusi (nt ekspordilaenu, toiduabi), suurendada läbipaistvust (riigid peaksid teavitama oma toetusprogrammidest), tugevdada distsipliini seoses kodumaiste toetustega (trend on üha enam kodumaiste toetuste kasutamisele, samas kui EL liigub sellest eemale).

Kohalviibijad märkisid, et Ukraina kasutab kurjast turulepääsu kanalihatoodete osas, lisaks võib saada laenu Euroopa Konstruktsiooni- ja Arengupangast, mis rikuks EL turgu. Copa-Cogeca hoiatas liig kiirete arengute eest läbirääkimistel Uus-Meremaaga, mis kahjustaks EL tootjaid. Viimase osas lubas Komisjoni esindaja, et räägitakse ainult töödeldud toodetest, EL tundlikke sektoreid ei liberaliseerita.

7. Komisjoni tsiviildialoogi gruppide uuring. Uuringu tellis DG AGRI ning selle viivad läbi konsultatsiooni-firmad Deloitte Consulting'i eestvõttel. Uuritakse CDG-de tõhusust, mõju ja parendamisvõimalusi. Kasu-tatakse online-küsitlust, intervjuusid, vaadeldakse CDG koosolekuid, tehakse juhtumianalüüse, lõpuks

toimub kokkuvõttev seminar. Ekspertidelt palutakse nõusolekut küsitlusele vastamiseks. Copa-Cogeca jt organisatsioonide hinnangul on CDG-des osalemine esmatootja tasandil väga oluline võimalus infovahetuseks, samuti tagab see demokraatia ja läbipaistvuse.

8. Kaitseklauslid: praktilised aspektid. Komisjon teavitas kaitseklauslite kehtestamisest Indica riisi impordile Kambodžast ja Myanmarist.

9. Brexit. Komisjon andis välja teate, et toiduseaduse muudatusteks ollakse valmis. Olemas on veebileht https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/eu-agriculture-and-brexit_en Turukatkestuse puhuks on olemas vahendid, mis vajadusel aktiveeritakse. ÜK jääb EL jaoks olulisimaks kaubanduspartneriks. Tulevik ei ole selge, kuid EL on valmis ka leppeta Brexitiks.

10. Euro rolli tugevdamisest rahvusvahelistel turgudel. Euroraha kasutatakse ülemaailmselt 20% finantsreservides ning 36% finantstehingutes; euro osakaal oli enne 2008. aasta majanduskriisi suurem. Praegu on dollar „maailmavaluuta“ rollis. Komisjonil on huvi euro positsiooni parandada, kuid see on väljakutseterohke. Komisjon avas avaliku arvamuse küsitluse jaanuaris, sügisel koostatakse kokkuvõte. Loe lähemalt https://ec.europa.eu/agriculture/markets/role-euro-international-trade-agri-food-commodities_en

11. Muud küsimused. Järgmine põllumajanduse rahvusvaheliste aspektide koosolek toimub 18. oktoobril.